

آموزش نحوه صحیح خرید و فروش خودرو

فروش اتومبیل: از یافتن خریدار تا تنظیم سند رسمی

گام اول: یافتن خریدار

هنگامی که قصد فروش خودروی خود را دارید چند راه پیش رو دارید تا مشتری مورد نظر خود را پیدا کنید. ممکن است با سپردن خودرو به دست واسطه ها یا بنگاههای اتومبیل مشتری مناسب را بیابید و یا به واسطه ی انتشار آگهی یا از طریق واسطه های آشنا و فامیل با مشتری مورد نظر خود مرتبط می شوید. از این مرحله به بعد و پس از آشنا شدن با خریدار باید مراقب اقدامات خود باشید و با رعایت قانون، گام به گام پیش بروید تا گرفتار مشکلات بعدی آن نشوید.

گام دوم: نوشتن مبایعه نامه

حتما بعد از اینکه خریدار مورد نظران را پیدا کردید برای نوشتن یک مبایعه نامه عادی بین خودتان راهنمایی بگیرید. نوشتن مبایعه نامه، کار سختی نیست. یک نوشته ی عادی است که روی دو برگ آ۴ که یک برگ کاربن بین آن گذاشته باشید با رعایت جوانب لازم کفایت می کند که یک مبایعه نامه کامل بین شما نوشته شود. در این مرحله باید به چند نکته دقت داشته باشید

برای نوشتن مبایعه نامه، درج چند نکته ضروری و نوشتن سایر موارد دلیخواهی است. فروشنده، خریدار، مورد معامله، مبلغ مورد معامله و نحوه پرداخت مبلغ مربوطه و تاریخ انجام معامله از ضروریاتی است که باید در این نوشته رعایت شود. نوشتن نام و مشخصات طرفین از روی مدارک هویتی و به صورت دقیق، همراه با آدرس و شماره تلفن دقیق، را فراموش نکنید. در بخش مورد معامله، حتما دقت کنید که مشخصات خودروی مورد معامله از روی مدارک خودرو (که قبلا با خودرو تطبیق داده اید) نوشته شود. در مرحله ی بعد از نحوه مراحل پرداخت مبلغ مورد معامله به صورت واقعی بنویسید. به این صورت که ابتدا کل مبلغ مورد معامله را درج کنید و بعد از آن، جزییات آن، یعنی اینکه چه مبلغی از آن بصورت نقد، چه مبلغی بصورت چک یا چک پول و در چه تاریخهایی پرداخت می شود با شماره و جزییات چک ها به صورت دقیق بیان کنید.

در پایان مبایعه نامه هم تاریخ معامله را بنویسید و در مبایعه نامه حتما به لوازم و ملحقات خودرو که صحیح و سالم تحویل خریدار شده است اشاره کنید و مبایعه نامه ای که در دو برگ تهیه کرده اید توسط خریدار و فروشنده و دو شاهد (به صورت اصلی و نه از روی کاربن) امضا کنید و ساعت و تاریخ تحویل خودرو را نیز در آن قید کنید. در این مرحله اگر شرط و شروط و تعهداتی بین خریدار و فروشنده مقرر شده است آنها را هم در مبایعه نامه قید کنید. با یک سرچ ساده می توانید نمونه های کامل و خوبی از مبایعه نامه در اینترنت پیدا کنید.

تذکره ۱- : سعی کنید در مبیعه نامه خط خوردگی نباشد. در صورتی که خط خوردگی ایجاد شد با توضیح در پایان مبیعه نامه زیر توضیح مربوطه را نیز همه ی افراد امضا کننده امضا و تایید کنند که خط خوردگی قبل از امضا بوده است.

تذکره ۲- برای نوشتن مبیعه نامه می توانید با حضور در یک دفترخانه اسناد رسمی، در خصوص کیفیت مبیعه نامه ای که نوشته اید و سایر ملزومات آن مشورت بگیرید.

گام سوم: تعویض پلاک و بنام کردن سند خودرو

در این مرحله خریدار و فروشنده چند راه برای انتخاب پیش رو دارند:

۱- هر دو در معیت همدیگر با مدارک خودرو و مدارک هویتی خود به مراکز تعویض پلاک مراجعه کنند و اقدام به فک پلاک فروشنده و نصب پلاک خریدار شود. پس از آن با هم به دفترخانه اسناد رسمی مراجعه کنند و درخواست تنظیم سند انتقال رسمی بنمایند و بعد از امضای سند محضری توسط طرفین، مالکیت به طور کامل به خریدار انتقال داده شده است و خریدار می تواند با خیال آسوده خودرو را با مالکیت تمام تحویل بگیرد. فروشنده نیز با اطمینان از اینکه مالکیت را به طور کامل انتقال داده است هیچ نگرانی از بابت تخلفات یا اتفاقات احتمالی از این تاریخ به بعد نخواهد داشت.

این روش اگرچه که روش خوبی است اما در اکثر موارد به علت مشکلات ترافیک شهر و دور بودن مراکز تعویض پلاک و شلوغی مراکز تعویض پلاک و اتلاف وقت بسیار، برای فروشنده به صرفه نیست و فروشنده اصولاً به دنبال راهی برای واگذاری این اختیارات به خریدار است که در این صورت می تواند به شیوه ی زیر عمل کند.

۲- فروشنده در اغلب مواردی که بنا به دلایل فوق فرصت کافی برای همراهی با خریدار برای مراجعه به مراکز تعویض پلاک و مراجعه ی بعدی به دفترخانه برای تنظیم سند رسمی را ندارد؛ ترجیح میدهد در همین ابتدای کار کل مبلغ فروش خودرو بینشان رد و بدل شود و تصفیه حساب کنند و در عوض، وکالت کلیه اقدامات بعدی را به خود خریدار بدهد. در چنین مواقعی فروشنده و خریدار در اولین اقدام، باید با مراجعه به یک دفترخانه اسناد رسمی درخواست تنظیم یک سند تعویض پلاک و وکالت فروش خودرو بنمایند. در این مرحله اگر قرار بر تصفیه حساب بین فروشنده و خریدار باشد باید به چند نکته به دقت توجه شود:

- دفترخانه اقدام به تنظیم یک سند وکالت از طرف فروشنده کند که باید حتماً دو موضوع در آن قید شود:

الف: تعویض پلاک

ب: تنظیم سند انتقال خودرو توسط خریدار.

در این مرحله فروشنده باید مراقب باشد که اگر وکالت کل امور یعنی تعویض پلاک و فروش را به خریدار می دهد باید در همین مرحله در دفترخانه با خریدار تصفیه حساب کامل نماید. چرا که خریدار دیگر برای هیچ امضایی نیازی به حضور فروشنده ندارد و با این وکالتنامه کل اقدامات را به تنهایی انجام می دهد. **پس فروشنده باید کل مبلغ خودرو را در همین مرحله از خریدار دریافت نموده** و با او برای همیشه خداحافظی کند. (بسیار مهم) خریدار نیز باید دقت کند که اگر اقدام به تصفیه حساب با فروشنده می نماید حتما وکالتش وکالت تام یعنی ۱- تعویض پلاک و ۲- فروش و انتقال خودرو را داشته باشد. تا پس از تعویض پلاک نیازی به حضور مجدد فروشنده برای انتقال سند محضری نداشته باشد.

با این اقدام فروشنده با خیال آسوده، با قبول هزینه ی یک وکالتنامه، کلیه اختیارات تعویض پلاک و نیز مراجعه ی بعدی به دفترخانه و تنظیم سند نهایی را به خود خریدار واگذار می کند و دیگر نیازی به هیچ حضوری از فروشنده در مرکز تعویض پلاک یا دفترخانه نیست. و خریدار نیز با گرفتن وکالت تمام امور مراحل بعدی با طیب خاطر با فروشنده تصفیه حساب می کند.

خریدار و فروشنده در خصوص جزئیات اقدام خود در این مرحله می توانند از دفترخانه مشاوره کافی بگیرند تا دچار خطا نشوند.

زمان تصفیه حساب خریدار و فروشنده:

(بسیار مهم) فروشنده و خریدار وقتی سند وکالت تام یعنی "وکالت تعویض پلاک و فروش خودرو" آماده شد قبل از امضای سند باید تصفیه حساب را انجام دهند و این تصفیه حساب در حضور سردفتر اسناد رسمی انجام می شود تا هیچیک از طرفین متضرر نشوند.

خلافی خودرو:

خریدار باید قبل از تصفیه حساب یک نسخه از خلافی خودرو را که از مراکز پلیس +۱۰ در همان تاریخ گرفته شده از فروشنده مطالبه کند تا موقع تعویض پلاک با خلافی سنگین خودرو مواجه نشود و مجبور به پرداختن خلافی فروشنده نشود. اگرچه که خلافیهای خودروها با اینکه بتاریخ روز صادر می شوند اما اصولا خلافیهای تا ده روز قبل را ثبت می کنند اما به هر حال چون هنگام تعویض پلاک، خلافی خودرو باید تصفیه شود، این اقدام شما ضروری است

مفاصاحساب عوارض شهرداری:

خریدار باید قبل از تصفیه حساب نهایی و اخذ وکالت تام، مفاصاحساب عوارض شهرداری خودرو را (که توسط دفاتر خدمات الکترونیک شهر صادر می شود) از فروشنده مطالبه کند تا عوارض سالانه شهرداری خودرو نیز تصفیه شود و بعدا متوجه بدهی سنگین خودرو به شهرداری نشود.

مهلت تعویض پلاک:

(بسیار مهم) فروشنده باید حتما دقت کند که برای وکالت تعویض پلاک خود مهلت تعیین کند و از دادن وکالت بدون مدت، با دلایلی همچون اینکه خریدار آشناسست یا انسان شریفی است یا هر دلیل دیگر به شدت خودداری کند.

تذکر بسیار مهم: به هنگام دادن وکالت تعویض پلاک یا تام به خریدار حتما از دفترخانه بخواهید تا مهلت کمی برای این اقدام در نظر بگیرد و در سند درج کند. مهلت‌های طولانی باعث می شود در تمام مدتی که پلاک فروشنده در اختیار خریدار است هر تخریفی که با خودرو صورت بگیرد روی پلاک فروشنده بیاید و خدای ناکرده اگر اتفاقی با آن خودرو بیفتد فروشنده را گرفتار راهروهای دادگاه خواهد کرد.

اگر در مهلت تعیین شده در وکالتنامه، اقدام به تعویض پلاک نکنیم چه می شود؟

اما اگر خریدار در مهلت مقرر و کوتاهی که به درخواست فروشنده در وکالتنامه قید شده، اقدام به فک پلاک فروشنده نکند وکالتنامه پس از اتمام مهلت مربوطه باطل می شود و دفترخانه هم طبق قانون حق تمدید کردن و حاشیه نویسی برای تمدید مدت وکالتنامه را ندارد در این صورت خریدار مجبور می شود یا در مهلت تعیین شده اقدام به تعویض پلاک نماید یا اینکه مجبور می شود در صورت باطل شدن مهلت وکالتنامه، به دنبال فروشنده و راضی کردن او برای تنظیم سند مجدد وکالت برای تعویض پلاک بشود که اصولا اقدام به صرفه ای نیست و در چنین مواقعی خریدار باید در اولین فرصت اقدام به مراجعه به مراکز تعویض پلاک برای فک پلاک و سپس مراجعه به دفترخانه برای بنام کردن سند اتموبیل بنام خود بنماید تا دچار مشکلات بعدی و عدم دسترسی به فروشنده نگردد. به همین دلیل بهترین راه برای اطمینان فروشنده از تعویض پلاکش در موعد کوتاه مدت، همین درج مهلت در وکالت تعویض پلاک است.

هزینه محضر برای وکالت و انتقال اتموبیل:

طبق عرف رایج در جامعه، هزینه تنظیم سند انتقال خودرو (در بخش دفترخانه) به عهده فروشنده است. اما اگر طرفین در حین نوشتن قرارداد به نحو دیگری با هم توافق کنند توافق ایشان بر عرف رایج مقدم است و طبق قراری که باهم گزارده اند اقدام به پرداخت هزینه دفترخانه می کنند.

گام چهارم: مراجعه به دفترخانه و تنظیم سند رسمی انتقال خودرو:

در این مرحله و بعد از تعویض پلاک، اگر خریدار از فروشنده وکالت تام داشته است به تنهایی به دفترخانه مراجعه می کند و اقدام به درخواست تنظیم سند انتقال نهایی بنام خودش میکند. اگر هم وکالتی در بین نبوده و خریدار و فروشنده به صورت حضوری در مرکز تعویض پلاک اقدام به فک پلاک نموده اند این بار نیز همزمان و باهمدیگر با اسناد و مدارک خودروی تعویض پلاک شده به دفترخانه مراجعه می کنند و سند نهایی را امضا می کنند. پس از این اقدام، در این مرحله، نقل و انتقال خودرو به صورت قانونی تمام شده است. خریدار با خیال آسوده از بنام

شدن مالکیت خودرو و فروشنده با اطمینان از اینکه دیگر در خصوص خودرویی که فروخته مسولیتی نخواهد داشت راهی منازل خود می شوند.

اگر بعد از تعویض پلاک به دفترخانه مراجعه نکنیم چه می شود؟

طبق قانون، تعویض پلاک خودرو، صرفاً عوض شدن پلاک طرفین از خودرو است و مالکیت خودرو همچنان به نحوه قبلی برقرار است. خریدار در ازای پرداخت هزینه ای که کرده و اتومبیلی که خریداری نموده باید بلافاصله بعد از تعویض پلاک با مراجعه به یک دفترخانه اسناد رسمی اقدام به، بنام زدن سند اتومبیل برای خود نماید. وگرنه در انتقال بعدی دچار مشکل می شود و موقع فروش اتومبیل با مشکلات متعددی مواجه می شود که حتی بعضاً ممکن است منجر به عدم امکان فروش خودرو بخاطر عدم انتقال مالکیت، بشود.

اگر در وکالت تعویض پلاک برای خریدار مهلت تعیین نکردیم ...

اگر در وکالتی که به خریدار می دهیم برای او مدتی برای تعویض پلاک تعیین نکردیم، به احتمال زیاد دچار مشکل خواهیم شد. در چنین مواقعی اگر با وجود گذر زمان مطلع شدید اتفاقی که در ابتدای این مطلب بازگو شد برای شما هم پیش آمده و خریدار با پلاک شما اقدام به تردد و خلاف می کند باید در اولین فرصت با مراجعه به یکی از دفاتر خدمات الکترونیک قضایی اقدام به ثبت دادخواستی مبنی بر فک پلاک و توقیف خودرو کنید تا خودروی شما در اولین فرصت توقیف شود و خریدار ملزم به تعویض پلاک گردد. در چنین مواردی مدارکی که لازم دارید وکالتی است که در دفترخانه به خریدار داده اید و مبیعه نامه ای که میان خودتان نوشته اید. البته اگر یکی از این دو مدرک نیز موجود بود باز می توانید اقدام قانونی خود را انجام دهید.

سخن آخر:

قبل از هر اقدام در خصوص تنظیم سند خودرو، با یک دفترخانه مورد اعتماد خود مشورت کنید. از دادن وکالت بدون مهلت به خریدار خودداری کنید. و از یکی از دو روش فوق برای انتقال خودرو استفاده کنید.

مرجان الماسی/کارشناس ارشد حقوق